

29.10.2004

2586/4/02

Beslutsfattare: Biträdande justitieombudsman Petri Jääskeläinen

Föredragande: Äldre justitieombudsmannasekreterare Mirja Tamminen

GODKÄNNANDE AV EN UTLÄNDSK JÄGAREXAMEN I FINLAND

1

KLAGOMÅL

A:s klagomål 28.10.2002 till riksdagens justitieombudsman gäller utfärdande av jaktkort till honom som finsk medborgare, stadigvarande bosatt i Sverige.

A berättar att Jägarnas centralorganisation inte skickat jaktkort till honom för jaktåret 2002–2003, med motiveringen att han inte avlagt finsk jägarexamen. A är finsk medborgare. Han är emellertid stadigvarande bosatt i Sverige och har rätt att jaga där. I Finland behöver jägarexamen inte avläggas av en utlänning som har jakträtt i sitt hemland.

A ber justitieombudsmannen undersöka om det finns brister i förfarandet och lagstiftningen.

3

AVGÖRANDE

3.1

Jägarexamen

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993) skall var och en som bedriver jakt eller är jaktledare enligt 28 § jaktlagen (615/93), för varje jaktår betala jaktvårdsavgift till staten. Jaktvårdsavgift behöver inte betalas av den som biträder jägare som hundförare eller vid jakt på hjortdjur som drevkarl eller på motsvarande sätt biträder vid jakten. Den som har erlagt avgift ges ett jaktkort. Jaktvårdsföreningen ger på begäran betalaren en kopia av jaktkortet.

Enligt lagens 2 § 1 mom. lag skall innan jaktvårdsavgift betalas kunskapen inom jakt och viltvård samt kännedom om stadgandena och bestämmelserna om jakt visas genom avläggande av jägarexamen för examinator som tillsatts av jaktvårdsförening eller jaktvårdsdistrikt. Den som är missnöjd med examinatorns beslut kan inom 14 dagar efter det han fått del av beslutet föra ärendet för avgörande till den jaktvårdsförening eller det jaktvårdsdistrikt som tillsatt tentatorn. Närmare föreskrifter om examen meddelas av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt lagens 2 § 2 mom. gäller vad som sägs i 1 mom. dock inte en person som erlagt jaktvårdsavgift för något av de fem senaste jaktåren som föregått innevarande jaktår, inte heller sådana finska medborgare som får bedriva jakt på

Åland enligt de stadganden som gäller landskapet Åland eller sådana utlänningar som har rätt att bedriva jakt i sitt hemland.

Jord- och skogsbruksministeriet utfärdade 19.2.2002 bl.a. med stöd av 2 § 1 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift en föreskrift om jägarexamen. Enligt föreskriftens punkt "Annan motsvarande examen" skall en medborgare i något annat land beviljas jaktkort utan avläggande av jägarexamen om han i sitt hemland innehar giltigt jaktkort eller om han lämnar annan tillförlitlig utredning om sin rätt att jaga i sitt hemland.

Jägarnas centralorganisation utfärdade 19.3.2002 anvisningar om ordnande av jägarexamen och inlösen av jaktkort.

3.2

Rättslig bedömning

3.2.1

Bestämmelser och fördrag som förbjuder diskriminering

Enligt 6 § i grundlagen (731/1999) är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Enligt 22 § i grundlagen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses.

Enligt artikel 26 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter är alla lika inför lagen och har rätt till samma skydd av lagen utan åtskillnad av något slag. I detta avseende skall lagen förbjuda all åtskillnad och garantera alla personer ett likvärdigt och effektivt skydd mot varje åtskillnad bl.a. på grund av nationell härkomst.

3.2.2

Ställningstagande

I det fall som klagomålet avser ledde 2 § 2 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift, dvs. bestämmelsen om befrielse från avläggande av jägarexamen, till en situation där jaktkort hade kunnat beviljas till en svensk medborgare som hade jakträtt i sitt hemland, men inte till en finsk medborgare som var stadigvarande bosatt i Sverige och hade jakträtt i Sverige.

Jord- och skogsbruksministeriet konstaterar i sitt utlåtande med anledning av klagomålet att alla finska medborgare måste avlägga finsk jägarexamen, oberoende av boningsort. En finsk medborgare som under en längre tid varit bosatt utomlands och som kommer till vårt land för att bedriva jakt på egen hand, utan att ha avlagt finsk jägarexamen, anses inte ha tillräcklig kännedom om de finska förhållandena. Utländska jägare regelrätt besöker Finland som gäster och handleds av sina värdar under hela jakthändelsen. Enligt ministeriets uppfattning är det inte nödvändigt att avlägga den krävande finska jägarexamen för dylika korta besök. Ministeriet anser att rätten att bedriva jakt i Finland inte är bunden till nationalitet,

utan till erläggandet av jaktvårdsavgift och de tillräckliga kunskaper och färdigheter i jakt som var och en har påvisat i sitt hemland innan avgiften erlagts.

Med anledning av detta konstaterar jag följande.

Enligt regeringens proposition med förslag till lag om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (RP 300/1992 rd s. 31) är "avsikten med jägarexamen att utreda huruvida vederbörande har tillräckliga kunskaper om jakt och om stadganden och bestämmelser därom. Avläggande av examen är sålunda överflödigt såvida vederbörande genom jakt eller på annat sätt kan anses ha tillägnat sig eller bibehållit ovan nämnda kunskaper. Skyldighet att avlägga examen skulle därför inte gälla person som erlagt jaktvårdsavgift för något av de fem senaste jaktåren som föregått innevarande jaktår och inte heller sådan finsk medborgare som får bedriva jakt på Åland i enlighet med stadganden som gäller landskapet Åland eller sådan utlänning som kan visa att han är berättigad att bedriva jakt i sitt hemland".

I detta ärende är det skäl att utöver bestämmelserna om jägarexamen beakta den allmänna jämlikhetsklausulen och diskrimineringsförbudet i grundlagens 6 §, som motsvarar 5 § i den föregående regeringsformen.

I samband med 1995 års grundrättighetsreform utsträcktes jämlikhetsbestämmelsen i regeringsformens 5 § till att utöver finska medborgare gälla alla som lyder under finsk jurisdiktion. Den allmänna jämlikhetsprincipen som framgår av bestämmelsen innebär en förpliktelse att i likartade fall behandla alla människor på samma sätt, om den inte finns något godtagbart skäl till särbehandling. Enligt bestämmelsens diskrimineringsförbud får ingen utan godtagbart skäl ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra bl.a. på grund av nationellt ursprung.

Ordalydelsen i 2 § 2 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift innebär enligt min uppfattning att personer som har jakträtt enligt någon främmande stats gällande lagstiftning blir särbehandlade i Finland beroende på vilket lands medborgare de är. Endast en medborgare i den främmande staten i fråga är befriad från att avlägga jägarexamen men inte en finsk medborgare eller en medborgare i en annan stat, även om han eller hon är stadigvarande bosatt i den främmande staten. Med beaktande av den allmänna jämlikhetsklausulen och diskrimineringsförbudet i grundlagens 6 § anser jag situationen vara problematisk i sådana fall då de i ärendet relevanta omständigheterna i övrigt är likartade. Det är svårt att se sådana skillnader mellan personkategorierna i fråga som berättigar till särbehandling av dem.

Lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift trädde i kraft 1.8.1993.

Bestämmelsen om jägarexamen i lagens 2 § 2 mom. var i det skedet då lagen stiftades överensstämmande med jämlikhetsbestämmelsen i regeringsformens 5 §, som gällde endast finska medborgare. Den situation som avses ovan uppkom först då grundlagen ändrades år 1995 och jämlikhetsbestämmelsen utsträcktes till att gälla alla människor. Dagens situation kunde inte förutses då lagen stiftades och lagstiftaren har inte heller tagit ställning till frågan om det finns någon i grundlagen avsedd godtagbar grund för att i Finland särbehandla personer med jakträtt i en främmande stat på grund av deras medborgarskap.

Jägarnas centralorganisation anser att A inte kunde tillsändas jaktkort för jaktåret 2002–2003 eftersom han som finsk medborgare inte avlagt finsk jägarexamen. I ärendet har inte framkommit någon anledning att misstänka att Jägarnas centralorganisation handlat i strid med 2 § 2 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift. Det är enligt min uppfattning oklart om en lagtolkning som ställer sig positiv till de grundläggande fri- och rättigheterna skulle ha lett till ett annat slutresultat.

4

ÅTGÄRDER

Jag meddelar jord- och skogsbruksministeriet för kännedom min ovan framförda uppfattning om det problem som med avseende på grundlagens 6 § ansluter sig till tillämpningen av 2 § 2 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift.

Samtidigt framställer jag med stöd av 11 § 2 mom. i lagen om riksdagens justitieombudsman att ministeriet överväger om det finns anledning att justera bestämmelsen om jägarexamen i 2 § 2 mom. lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift. Jag ber ministeriet senast 1.3.2005 meddela mig vilka åtgärder ärendet eventuellt har föranlett.

Bilagorna till brevet returneras.